

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות י"א.

עין משפט נר מצוה

כב א מיי פ"ח מהל' אשתו ה' א' סג עשין מח טו"ש' א"ש' ע' קו סעי' ג:
כג ב מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה ה' ז סגמ לאון קח טו"ש' יוד' קי' רסח סעי' ז':
כד ג מיי פ"ד מהל' זכיה ה"ב סגמ עשין פ"ב טו"ש' חו"מ קי' רמג סעי' א' וטו"ש' יוד' קי' רסח סעי' ז':
כה ד ה' ז מיי פ"ח מהל' גמלי' מנפס ה"ג טו"ש' יוד' קי' רסח סעי' ז':
כו ה מיי פ"ח מהל' אשתו ה"ג טור א"ש' סעי' ט':
כז ו מיי פ"ח מהל' אשתו חו"מ קי' רמג עשין מח טו"ש' ע"ס קי' רסח סעי' ז':
כח ז מיי ע"ס טו"ש' ע"ס סעי' ה':
כט ח מיי ע"ס ה"ג א טו"ש' ע"ס סעי' ז':

תוספות ר"ד

הגיונות והשפחה ושנתגיריו ושנתחררו פחותות מבנות ג' שנים ויום אחד כתובתן מאתיים ויש להן טענה בתוליות. פי' בנמצאת בעולה אומר לה מקחי מקח שנות אברהי כל כתובתה. אמר ר"ה ר' קל שמבליק אותו ע"ד כ"ד פ"א ע"ש שאין לו אותם והם ישראל לכל רב. והמורה פי' מטבילין אותו. דאנו רג' עד שמוול יטבול. עיין פרק החולין (דף טו) בספ"ח דיבמות (דף ע"א) מאי קמ"ל דוכין לאדם שלא בפניו תניא וזכין לאדם שלא בפניו. תיבין לו לאדם אלא בפניו. תיבין לו לאדם אלא בפניו. חוב הוא לו. פי' שאין אדם נעשה שליח לחובתו שלא בפניו כלומר שלא מדעת. קמ"ל דה"מ גדול רשעים טעמא דאיסורא אבל קטן זכות הוא [ולן]. אמר ר"י ואם הגדיל. פי' הקטנים שנתגיריו ואפי' עם אבותיהן וכולן למחות. פי' יבולין לומר א' אפשינו להיות גרים ואין לנו לעונשם בב"ד. ואפילו ידיו תקיפה. ואם קידש אשה משמיחה אינה צריכה ט' להיהו ישראל אלא מומר. ודוקא שלא הגיעו לכלל שתי עשרות אבל אם הגדילו ולא מיחו אין יבולין למחות ואם מיחו הרי הן בישראל מומר וקדושי' קדושי'. (א) והגדילו דר"י לאו דוקא שבאו לכלל עונשין אלא שבאו לכלל דעת ועדיין לא באו לכלל עונשין: על הגדול שבא על הקטנה וקטן שבא על הגדולה ומוכת ע"ז כתובתן מאתיים. דברי ר"מ וחכ"א מוכת ע"ז כתובתן מנה. פי' קטנה פחותה מכת' ג' שנים ויום אחד שאין ביאתה ביאה שהרי בתוליה חתונה. וקטן פחות מכת' ט' שאמרו חכמים אין ביאתה ביאה לקנות קנין גמור. כגון אם בא על יבמתו הדין אפ"ר אין ביאתה ביאה (ב) חשבה לקנות

מטבילין אותו על דעת ב"ד משום דוכות הוא. ותימיה דהא זכיה הוא מטעם שליחות דכיון דזכות הוא לו אין סהדי דעבד ליה שליח דממוכה כפ"ק דצ"מ (דף י"ג). גבי חצר משום יד איתרביא ולא גרע משליחות וא"כ היאך זכין לקטן והלא אין שליחות לקטן כדלמרינן בחזרו נשך (שם ע"א): ועוד דלכתי עובד כוכבים הוא ואמר'י התם דקטן דלמי לכלל שליחות אית ליה זכיה מדרבנן עובד כוכבים דלא אחי לכלל שליחות אפילו זכיה מדרבנן לית ליה ונראה לר"י דהכא נמי דוכין לו מדרבנן כדלמרינן התם דקטן אית ליה זכיה מדרבנן וטע"ג דלכתי עובד כוכבים הוא הא אחי לכלל שליחות א"כ כיון דנשך זכיה נעשה ישראל הוא ליה כישאל גמור לענין זכיה וא"כ היכי הו' גר מדרבנן ושרינן ליה צנת ישראל וקידושי קידושין הא מן המורה עובד כוכבים הוא וי"ל דקסבר כמ"ד בהאשה רבה (יבמות דף פ"ט): ליש כח ציד חכמים לעקור דבר מן המורה צקוס ועשה וזי פריץ מאי קמ"ל הוה מזלי לשנויי קמ"ל ליש כח ציד חכמים לעקור דבר מן המורה צקוס ועשה וזי מתרי טעמי נקט והא דלמרי' צריש צן סורר (סנהדרין דף ס"א): וע"ז גזל הגר א"ס אין לאיש גוזל אית אמה רצין לחזר אחריו א"ס יש לו גוזל אצל קטן אי אמה רצין לחזר אחריו כו' משכחת לה גר קטן מן המורה בעצרת שנתגיריה (ג) כדלמרי' צפקת הערל (יבמות דף ע"א). וע"ז עובדת כוכבים מעוברת שנתגיריה צנה אין רצין טבילה והו' גר מן המורה דישאל גמור הוא וא"כ ליה ממון מן המורה כגון שירש את אמו וא"כ רצין לחזר עליו שאין לו יורשין שאינו מוליד ואחיו מן האם אין יורשין אותו ולפי ספרי' דגרסינן צ"מ (דף ע"א): זכיה מיהא אית ליה ולא גרס מדרבנן נישא דמלי למימר דאית ליה זכיה מן המורה ועובד כוכבים קטן כיון דנשך להמגירי חשבינן ליה כישאל קטן וטע"ג א"כ זכיה הוא מטעם שליחות ואין לו שליחות מן המורה ה"מ צדכר שיש לקטת חובה כגון להפריש תרומתו לשמא היה רוצה לפוטרה צמטת אמת או שמא היה רוצה להעדיף אצל הכא שזכות גמור הוא לו יש לו שליחות: **מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא ניהא ליה.** וטע"ג דרבנן פליגי א"ר מאיר צ"פ קמא דגיטין (דף י"ג). ולי' להו טעמא דבהפקירא בהפקירא שמפקיע עמנו מן השעבוד אצל גבי עובד כוכבים שאינו משועבד נישא ליה בהפקירא וכן נראה דאי לא תימא הכי היכי מיימי' כיימתי' שיימתי' מההוא דגיוורת דלמא רצנן היא דלפילו צגדול לית להו בהפקירא נישא ליה: **אבר קמין** היינו צבעד גדול דצקטן מודה רבי מאיר דזכות הוא לו דלא נישא ליה בהפקירא כדלמרינן הכא משום דלא טעים טעמא דאיסורא א"כ איירי אף צבעד קטן וכגון שהוא של כהן דחוב הוא לו שיהא לחירות לפי שמפקידו מלאכול בתרומה: **ל"ב גדרה.** ו"א"ת והלא כבר גדולה היא שיהא נערה כיון שהיא חת קנס ומפרש ר"י לבי גדלה ונהגה מנהג יהודית: **אבריי** לא אמר כרבה שא"כ היא חוטא נשבר. משמע דרבי לית ליה טעמא דשלא יהא חת נשבר וקשה דלמרי' צ"פ שפר שנגח ד' וה' (צ"ק דף ע"א): וקסבר רבי מאיר חותמים גירי אמת הן וקנס הוא דקטני' ר"מ צממונס לענין שור שנגח שלא יטמעו צהן ופריץ אלו נערות שיש להן קנס הבא על הכותמת וא"כ קניס ר"מ ניקנס ומשני דהכא לא צעי למקנס שלא יהא חוטא נשכר והשתא לרצא דלית ליה הכא טעם דחוטא נשכר היכי מזני משני התם וי"ל דהתם אית ליה שפיר האי טעמא כיון דצדין יש להן קנס דגרי אמת הן אלא דצעי' למקנס להו סברא הוא דמשום טעמא שלא יהא חוטא נשכר מוקמינן לה אדינא אצל הכא סבירא ליה לרצא דמשום טעמא שלא יהא חוטא נשכר אין לימן לה כיון דמן הדין לית לה שהרי עובדת כוכבים גמורה היא א"ס תמחה וצ"פ אלו נערות (לקמן דף לו): דאית ליה לרצא שלא יהא חוטא נשכר גבי צבזיה משום דמוקמינן לה צקדושתה: ושמאל

אף אנו נאמר. אף אנו נדרוש את השמות מה לשון איילונית שקראו חכמים לאשה שאינה ראיה לילד: דוכריניס. לשון איל תמיס דמתרגמינן דכר שלים (ויקרא ה). הרי היא כאלו שאינו יולד: **גב' (על דעת צ"ד).** א"ס אין לו מעטלין. דאין לך גר צלא מילה וטבילה: על דעת צ"ד. שלשה יהו צטבילתו כדן כל טבילת גרי שצריכיס ג' והן נעשין לו א"כ והרי הוא גר על ידיהן ומגעו ציון כשר: **מהו דיהא עובד כוכבים בהפקירא ניהא ליה.** וחוב הוא לו ואין אדם נעשה שליח לאדם לחובתו שלא בפניו כלומר שלא מדעתו וקטן לאו צר דיענה הוא: דהא גבי עבד קי"ג צפ"ק דגיטין (דף י"ג). דודאי בהפקירא נישא ליה נוח לו להיות עבד דיהא מומר בהפקירא וימת השפחות מהיות צן חורין להיות מומר צבת ישראל דלא זילא ליה ולא שכיחא ליה להפקירא: **קמ"ג.** הכא דגבי עובד כוכבים קטן לא למרינן הכי: דהני מילי. דינחא ליה בהפקירא: גדול שגדל [צמדות] הפקירות וטעים ליה טעמא דאיסורא: **הגדילו.** קטנים שנתגיריו ואפי' עם צבינן: יבולין למחות. ולומר אי אפשינו להיות גרים וחורין לסורן ואין לנו לענשן צצ"ד ואפי' ידיו תקיפה וא"ס קדש אשה משמיחה אינה צריכה גט להיות כישאל מומרי': **לפי גדלה.** לא יבזינן לה עד שתגדיל: **צונא יבולה למחות.** וא"ס מיחמה הכי היא כישאלית מומרת': לענשן צכל עונשי צצ"ד: שיש להן קנס. נ' כסף א"ס יאנסו: **הבא על הממורת.** וטע"ג דלא קרינן ציה ולו תהיה לאשהט שהרי אינה ראיה לקיימה אפילו הכי יש לה קנס דלמקמן [ע"ז]: **אזני לא אמר כרבה.** דמוטיב מנקסא דקסבר לאו תיבמתא היא דטעמא דקנסא שלא יהא חוטא נשכר לרעמא: **רצא לא אמר כרבה.** דמוטיב מכתובה דהתם טעמא מאי תקינו לה רצנן כמחזה שלא תהא קלה בעיניו להוליא וכל זמן שלא מיחמה גיוורת היא ועדיין לה תקנתא: **מתני' הבא על הקטנה.** פחותה מצת שלש שאין ביאתה ביאה שהרי בתוליה חתונה. וקטן. פחות מכן משע שאמרו חכמים אין ביאתה ביאה וצא על הגדולה: **ומוכס עץ.** שנתקע לה עץ צאותו מקום: **כחובטן מאסיס.** א"ס נשאו לאיש אחרי כן לא אצדו צכך את מכותנן א"ס נאשה סתם ולא פירש לה כלום: **צחולה.** שהיא אלמנה או גרושה או חלואה: **מן הנישואין.** כגון שנכנסה לחופה ומת בעלה צחוקת שלא נצטעה: **כחובטת מנה.** א"ס ניסת לאחר סתם כמחבתה מנה צחוקת בעולה קיימא משכנסה לחופה: ואין

(א) [ע' מוס' גיטין ה: ד"ה וזה קי"ל.] (ב) [עירובין פ"א: יבמות ק"ז: וט"ז.] (ג) [גיטין י"ג: ע' מוס' ע"ס.] (ד) [קשה א"כ ממי מעט שעת המחה דהא צקטות אינה יכולה למחות כר"י וי"ל כגון שהמחילה מנהג גינת יוס לפני גדלותה וכן נהגה יוס או יומים לאחר גדלותה. ט"ז ע"ה.] (ה) [לקמן טע. צ"ק לת' (א) ויבמות צ"ב: וט"ז.] (ו) [יבמות פ"ט. לקמן ל"ג: ד"ג.] (ז) [לקמן י"ג.] (ח) [ע"ז ג' ג' ד"ג.] (ט) [ב"מ: משומה.] (י) [ב"מ: משומה.] (יא) [ב"מ: משומה.] (יב) [ב"מ: משומה.] (יג) [ב"מ: משומה.] (יד) [ב"מ: משומה.] (טו) [ב"מ: משומה.] (טז) [ב"מ: משומה.] (יז) [ב"מ: משומה.] (יח) [ב"מ: משומה.] (יט) [ב"מ: משומה.] (כ) [ב"מ: משומה.] (כ"א) [ב"מ: משומה.] (כ"ב) [ב"מ: משומה.] (כ"ג) [ב"מ: משומה.] (כ"ד) [ב"מ: משומה.] (כ"ה) [ב"מ: משומה.] (כ"ו) [ב"מ: משומה.] (כ"ז) [ב"מ: משומה.] (כ"ח) [ב"מ: משומה.] (כ"ט) [ב"מ: משומה.] (ל) [ב"מ: משומה.]

גלוין הש"ס

גב' שלא היה חוטא נשבר. פי' דלהא מ"ז מ"ז דף ק' ע"ב: תוס' ד"ה לבי גדלה. א"ת והלא כבר גדולה. עיין נדה מ"ז ע"ב מוס' ד"ה שלמים יוס:

מוסף רש"י

זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו. אין אדם יכול לעשות שמו של מעשה להגרי טובה או להגרי טובה או להפסד [קדושו כג' דלפניו] א"ס נעשה שליח לחובתו שלא מדעתו בהפקירא דלא להריוחו א"כ סהדי דנשאל ליה לשיך זמן ואין חבין [חורין מ"ז] דבר שהא לרעמו קרוי חובה [ע"ז:] וכע"ז ב"מ (א) דבר שהא חוב לו שאינו חפץ בו [ומס' כ"ה]. אלו נערות. דוקא נערה. משהיה שתי עשרות עד שתגבר. והס טעם מדמיס שצין נערות לנערות. אצל קטנה ונוגרת אין לה קנס. שיש להן קנס. א"כ א"ס א"ס נטול לאשה חתום כסף כרמית (דברים כ) ומן הא"ס השוב ג' וי' (לקמן כ"ה). ועל הנתיבה. מן הבעטוס והא איסורא לקהל דודד גור עליהם כדלמרינן פחותה מצת שלש ועל ס' וימס צבזיה מ"ס חוטבי ע"ס וטו"ש' מ"ס וי' (יחשע ט') קרי להו מניס (לקמן כ"ה). ועל הכותמת. קסבר גירי אריות הן וישנן כח"ס. לא מתפתח צס (שם) ועל השבוריה. ישראלית שפדית פחותה מצת שלש שנים. דצחוקת בתולה היא. שאפילו נעלה בעציה בתולה חתום (שם).

למרי. פי' לא גרעה אותה ביאה ממאמר בגדול. שכמו שמאמר בגדול פוסלה על שאר האהין. כך ביאת [פחותה] ב' ט' פוסלה על האהין. עיין בס"פ האשה רבה: מוכת ע"ז שנתקע לה עץ כתובתה מאתיים. פי' לא הפסידו כתובתן אם נישאו סתם וחכ"א מוכת ע"ז כיון שאיכרה בתוליה כתובתה מנה: (א) וצבזיה רבינו אלו מייסב קוסיית המי' לאן צדיה קשה וט"ש. (ב) ע"ש צימנות דף ק' דלמריי' שם צבזית צן משע דעשו כמאמר בגדול אצל פחותה מן משע לא מיידי התם כלל וי"ט.